

Lade barnehager

Vår saksbehandler
Bente Løvlie Høier

Vår ref.
2024/3601
oppgis ved alle henvendelser

Deres ref.

Dato
28.05.2024

Lade barnehager - rapport fra tilsyn og varsel om pålegg

31.01.24 varslet Klima- og miljøenheten dokumenttilsyn ved Lade barnehager. Formålet med tilsynet er å vurdere hvordan barnehagen ivaretar barnas helse, miljø og sikkerhet, etter forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger.

1. Sammendrag

Lade barnehager er en kommunal barnehage og består av Stabburet barnehage, Korsvika barnehage og Østmarkneset barnehage. Tilsynet har vært et dokumenttilsyn med fokus på rutiner for håndtering av matallergi, sovesituasjonen og informasjonsplikten til tilsynsmyndigheten.

Vårt hovedinntrykk er at Lade barnehager må etablere mer detaljerte rutiner for håndtering av matallergi og sovesituasjonen. Barnehagene har rutine som ivaretar informasjonsplikten overfor tilsynsmyndigheten.

Ved tilsynet fant vi to avvik. Dette er et varsel om at vi vurderer å fatte følgende pålegg om retting:

- Lade barnehager må utarbeide rutiner som viser hvordan matallergi skal forebygges og håndteres ved barnehagen. Rutinene må utarbeides i tråd med Helsedirektoratets veileder.*
- Lade barnehager må risikovurdere uønskede hendelser som kan skje i sovesituasjonen ved barnehagene, og sikre at tiltak for å forebygge alvorlige hendelser beskrives i rutinene.*

Dersom dere har kommentarer til rapporten eller dokumentasjon som viser at avvik er rettet, ber vi om at dere sender det til oss innen 20.06.24.

Etter denne datoen vil vi kunne fatte pålegg om retting, dersom avvikene ikke er rettet. Dere vil motta et eget brev om den videre oppfølgingen.

Frist for retting av avvik: 15.09.24.

2. Bakgrunn

Tilsynet var avgrenset til tre temaer innen forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger:

1. § 9. Måltider og spisetid
2. § 14. Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr
3. § 17. Informasjonsplikt

3. Våre observasjoner og vurderinger

3.1 Måltider og spisetid

Avvik 1: Lade barnehager kan ikke dokumentere tilfredsstillende rutiner som ivaretar hensynet til matallergi og matintoleranser.

Lade barnehager må utarbeide rutiner som viser hvordan matallergi skal forebygges og håndteres ved barnehagen. Rutinene må utarbeides i tråd med Helsedirektoratets veileder.

Regelhenvising

Avviket er hjemlet i forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger, § 9. Måltider og spisetid og § 14. Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr.

Innsendt dokumentasjon

- Klima- og miljøenhetens faktaark 67: Matallergi hos barn i barnehager og skoler
- Rutine ved mottak og oppbevaring av mat for de tre barnehagene
- E-post 15.06 med oversikt over antall barn med matallergi ved barnehagene.

Vurdering

Som dokumentasjon på hvordan Lade barnehager forebygger og håndterer matallergi har dere sendt oss Miljøenhetens faktaark fra 2022 og rutine for mat for de tre barnehagene.

Faktaarket viser hvilke forhold som skal vurderes når barnehagene skal lage sine rutiner, og vurderes ikke som et dokument som viser hvordan dere løser dette i praksis. Dette faktaarket er også på bakgrunn av ny kunnskap erstattet av veileder fra Helsedirektoratet. Denne er mer detaljert på hvilke forhold dere må beskrive i rutinene for å ivareta tilrettelegging, forebygging og akutthåndtering.

I e-post 15.05 skriver dere at dere har barn med bekreftet matallergi eller mistanke om matallergi ved alle de tre barnehagene. Dere opplyser ikke om noen av disse trenger medisinerings eller om dere har innført restriksjoner som har konsekvenser for andre barn.

Måltider i barnehagen er viktig for barnas helse og trivsel. Forskriften krever at barnehagen har rutiner for å forebygge og håndtere alvorlige hendelser. Helsedirektoratets [råd om håndtering av matallergi i barnehagen og skolen](#) beskriver hvordan barnehagen skal legge til rette for barn med matallergi, og håndtering av matallergi.

Rutinene må beskrive:

- Hvordan dere sikrer innhenting av oppdatert informasjon og utarbeider individuelle tiltak når det blir kjent at et barn har matallergi (krav til dokumentasjon, hvilke matvarer barnet skal unngå, hvor mye av matvaren kan fremkalle alvorlig reaksjon, hvilke symptomer og tegn får barnet ved allergisk reaksjon, hvor lang tid fra inntak til barnet får symptomer hvilke legemidler barnet har i beredskap og når det skal brukes).
- Hvor informasjonen om barn med matallergi oppbevares og hvordan dere sikrer at informasjon er kjent av de ansatte. Ved kjent allergi må dere må sikre at informasjon om barnets symptomer og reaksjonstid ved inntak av allergen er lett tilgjengelig for de ansatte i en akutsituasjon.
- Hvordan dere skal forhindre at barn med matallergi blir disponert for allergener i barnehagen.
- Hvordan dere tilbereder mat uten matallergen (f.eks. bruk av eget utstyr, tilbereder mat uten allergen først, lese og forstå allergenmerking og ingredienslister, o.l.).
- Hvordan forebygge uhell (hold spising og lek adskilt, ekstra renhold, vask hender/ansikt etter måltid, ansatte tilstede under måltid, o.l.).
- Hvordan dere sikrer nødvendig kompetanse og praktiske øvelser for de ansatte for å håndtere allergiske reaksjoner. En allergisk reaksjon kan også oppstå hos barn som ikke har kjent allergi fra før. Barnehagen skal ha kunnskap om hvordan allergiske reaksjoner kan gjenkjennes og hva de skal gjøre dersom et barn får allergiske reaksjoner. Dere må være oppmerksomme på at enkelte kan ha en forsinket reaksjon etter inntak av allergen som kan gå utover 30 minutter.

Vi vurderer at Lade barnehager ikke har etablert rutiner for å forebygge og håndtere matallergi. Dere må med bakgrunn i veilederen utarbeide rutiner som viser hvordan Lade barnehager løser dette i praksis.

3.2 Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr

Avvik 2: Lade barnehager har ikke dokumentert risikovurderinger av sovesituasjonen og sikret at rutinen er utarbeidet på bakgrunn av dette.

- *Lade barnehager må risikovurdere uønskede hendelser som kan skje i sovesituasjonene ved barnehagene, og sikre at tiltak for å forebygge alvorlige hendelser beskrives i rutinene.*

Regelhenvisning

Avviket er hjemlet i forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger, § 14. Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr.

Innsendt dokumentasjon

- Rutine for soving i barnehagen, Stabburet barnehage
- Soverutiner Korsvika barnehage
- Soverutiner Østmarkneset barnehage

Vurdering

Dere har sendt ved rutiner for soving for de tre barnehagene. Her beskrives det i ulik grad hva som sjekkes før barn legges til å sove og hvordan tilsyn foregår. Soving skjer både ute i vogn i vognskur og på madrass inne. Det er ikke beskrevet tydelig i hvilken grad det er voksne tilstede hele tiden når barn sover eller om dette løses ved tilsyn etter en frekvens eller at en voksen følger med fra avdeling gjennom vindu. Det er kun Stabburet barnehage som beskriver hvordan sikkerheten ivaretas ved legging ved at det sjekkes seler, hårspenner, snorer, bremses, tepper etc. Dere har ikke sendt noen risikovurdering som grunnlag for rutinene.

Dere har ikke dokumentert at rutinen og sjekklista er basert på risikovurderinger. Slike vurderinger er nødvendige for å kvalitetssikre at rutinen forebygger uønskede hendelser i nødvendig grad. Vi viser her til [vårt faktaark om gjennomføring av risikovurderinger](#) som finnes på våre nettsider. I risikovurderingene må dere vurdere om dere med dagens løsning av tilsyn sikrer tilstrekkelig sikkerhet ut fra hendelser som kan oppstå (sykdom/oppkast, fall ut av vogn, kvelning av sele, dyr opp i vogn etc).

Barnehagen må sørge for at barnas sikkerhet og trygghet ivaretas til enhver tid, også når barn i barnehagen sover. Forskriften krever at barnehagen har risikovurdert forhold som kan forekomme i sovesituasjoner, og ha nødvendige planer og rutiner for å forebygge ulykker i forbindelse med soving, som del av virksomhetens internkontroll. Barnehagen må tilpasse rutiner for sovesituasjonen til egen barnehage.

Rutinen for soving må revideres på bakgrunn av risikovurdering, og bør beskrive:

- hvor barna sover og hvordan plassen er tilrettelagt for soving
- hva de ansatte sjekker før barna legges til å sove (løse gjenstander, seler, myggnetting, påkledning, o.l.)
- beskrivelse av tilsyn (frekvens og fysisk sjekk i hver vogn)
- beskrivelse av forhold som gir økt behov for tilsyn (sykdom, værforhold o.l.)

Vi vurderer at sovestuasjonen i Lade barnehager ikke er tilfredsstillende fordi den beskriver i for liten grad hvordan dette løses i praksis, og dere ikke har dokumentert at den er utarbeidet med bakgrunn i risikovurdering av uønskede hendelser som kan skje.

3.3 Informasjonsplikt

Innsendt dokumentasjon

- Rutine for registrering av avvik, varsling tilsynsmyndigheter

Vurdering

I rutinen beskriver dere at avvik skal registreres i TQM og leder vurderer om hendelsen skal varsles videre til klima- og miljøenheten.

Rutinen bør suppleres med eksempler på hvilke forhold som skal meldes til oss som tilsynsmyndighet. Eksempler er listet opp i veileder til forskriftens § 17. Rutinen bør suppleres med kontaktinformasjon for Klima- og miljøenheten.

Vi vurderer at rutinen for informasjonsplikt er tilfredsstillende, men anbefaler at den suppleres.

4. Regelverk

Reglene om kommunens rett til å pålegge forhold ved barnehagen rettet står i folkehelseloven § 14. Reglene om deres rett til å uttale dere i saken står i forvaltningsloven § 16. Annet relevant regelverk som er lagt til grunn for denne rapporten er folkehelseloven kapittel 3 og forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger.

I denne rapporten er *avvik* definert som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift. *Merknad* er forhold der vi mener dere har et forbedringspotensial.

Med hilsen
Trondheim kommune

Thea Berg Fines
avdelingsleder

Bente Løvlie Høier
rådgiver

Dette er et digitalt dokument og har derfor ingen signatur

Kopi til:

Rune Midtlyng

Marianne Bruket

Barnehagemyndigheten